

PRAKTISCHE LEKTION

Shkallët e mbiemrit

Lektionskategorie: Mësime të gjuhës shqipe

Shkalla pohore, krahasore dhe sipërore e mbiemrit, me modelet më ... se, aq ... sa.

Shkallët e mbiemrit

Kur duam të tregojmë se një cilësi është më e madhe, e barabartë ose më e vogël te një qenie a send në krahasim me një tjetër, përdorim **shkallët e mbiemrit**. Shqipja i ndërton ato me fjalë ndihmëse — *më, aq, sa, se, sesa, shumë* — dhe jo me mbaresa si anglishtja.

Pasqyra e shkallëve

Shkalla	Modeli	Shembull
Pohore	mbiemri i thjeshtë	Arta është e zgjuar .
Krahasore e sipërisë	më + mbiemër + se / sesa	Arta është më e zgjuar se Beni.
Krahasore e barazisë	aq / po aq + mbiemër + sa	Beni është aq i shpejtë sa Arta.
Krahasore e uljes	më pak + mbiemër + se	Ky ushtrim është më pak i vështirë se ai.
Sipërore relative	emër i shquar + më + mbiemër (+ i/e ...)	Ai është nxënësi më i mirë i klasës.
Sipërore absolute	shumë / tepër / fort + mbiemër	Libri është shumë interesant .

Se apo sesa?

Të dyja janë të sakta. Dallimi është i lehtë:

- **se** përdoret para një emri a përemri: *më i gjatë **se** unë*.
- **sesa** preferohet para një foljeje ose para një grupi më të gjatë: *Është më mirë të flasësh **sesa** të heshtësh*.

Mjete të tjera për të forcuar ose zbutur cilësinë

Mjeti	Efekti	Shembull
shumë, tepër, fort, jashtëzakonisht	forcon	një ditë tepër e nxehtë
pak, disi, paksa	zbut	një përgjigje disi e paqartë
fare, krejt	forcon (pas mbiemrit)	i lodhur fare
prapashtesa -sh(ëm), përsëritja	ngjyresë stilistike	i bardhë bardhë

Mjeti	Efekti	Shembull
gjithë, ndër	sipërore e theksuar	<i>më i miri ndër të gjithë</i>

Sipërorja relative në detaje

Sipërorja relative krahason një njësi me një grup. Ajo kërkon **trajtën e shquar** dhe shpesh një plotës në gjinore:

- Kjo është **rruga më e shkurtër** për në qendër.
- Ai është **më i miri** i grupit.
- Ishte **dita më e bukur** e verës.
- Shqipëria ka **malet më të larta** të rajonit.

Nga letërsia shqipe

Strofa e Naim Frashërit për gjuhën shqipe përdor një ndërtim ndërmjet shkallës pohore dhe asaj sipërore — **sa** me vlerë thirrmore:

«Gjuha jonë **sa e mirë!** / **Sa e ëmbël, sa e gjerë!**»

Këtu **sa** nuk krahason me diçka tjetër: ai shpreh admirim dhe i afrohet kuptimit të sipërores absolute, pra «*shumë e mirë, tepër e ëmbël*». Krahaso me krahasoren e vërtetë: *Gjuha jonë është **më e ëmbël se** ç'mendojmë.*

Fjalët sinjalizuese

më ... se, më ... sesa, aq ... sa, po aq ... sa, më pak ... se, sa ... aq, shumë, tepër, fort, jashtëzakonisht, ndër të gjithë, i/e ... i klasës.

Gabimet e zakonshme

Gabim	Saktë	Pse
<i>Arta është më e mira se Beni.</i>	Arta është më e mirë se Beni.	trajta e shquar përdoret vetëm te sipërorja
<i>më shumë i mirë</i>	më i mirë	<i>më</i> mjafton
<i>aq i gjatë se ti</i>	aq i gjatë sa ti	barazia kërkon sa
<i>vajza më i mirë</i>	vajza më e mirë	nyja përshtatet me emrin
<i>Është më mirë të flasësh se të heshtësh.</i>	... sesa të heshtësh.	para foljes preferohet sesa

Provo vetë

- Dimri këtu është ___ (i ftohtë) ___ në bregdet. (*më i ftohtë se*)
- Kjo detyrë është po ___ e lehtë ___ e para. (*aq / sa*)
- Ai është nxënësi ___ (i mirë) i klasës. (*më i mirë*)
- Ishte një ditë ___ e nxehtë. (*tepër / shumë*)

Burime dhe referenca

- Naim Frashëri, *Gjuha jonë* (nga *Tehajlat*), 1885.
- *Gramatika e gjuhës shqipe I – Morfologjia*, Akademia e Shkencave e Shqipërisë, Tiranë, 2002.

- *Gramatika e gjuhës shqipe II – Sintaksa*, Akademia e Shkencave e Shqipërisë, Tiranë, 2002.
- *Drejtshkrimi i gjuhës shqipe*, Instituti i Gjuhësisë dhe i Letërsisë, Tiranë, 1973.
- *Fjalori i gjuhës shqipe*, Akademia e Shkencave e Shqipërisë, Tiranë, 2006.

ENGLISH FOR LIFE